анонимните участници - артисти и/или статисти

venice biennale 1938 - venice biennale 1993 - venice biennale 2007

2007 Венцислав Занков

От разговор преди време/ най -вероятно с Петер Цанев/ остана спомен за една невидяна, но разказана/от него/ работа на Кристиан Болтански, на който съм фен, откакто видях негови репродукции в Kunstforum в ранните години на преход - 1991-92. Спомените, колективните спомени, архиви и архивни кутии, личността, изгубената самоличност, анонимността, забравата, потъналите и нищо не значещи жестове и лица на хора; хора със своя живот и страсти, живот, който се оказва нищо повече от статистика - било то на убийства, злополуки, или Холокост...

... имало някакви звезди-художници, които никой отдавна не помни; нещо ставало в Европа и света през 38-ма, но това едва ли е било от значение - едно било важно за през лятото на 38-ма - кой ще вземе Голямата награда на биеналето...

Тук, с ведрост и оптимизъм можете да прочетете пълния текст на художника Болтански, с който поздравявам куратора, комисаря, министъра и министерството на културата, Червената къща, и всички останали, активно допринесли за огромния символен смисъл на случилото се като *неслучване* - както в работите на участниците, концепцията на куратора, така и в провеждането на постфактум дебати . С Болтански поздравявам всички тези, направили възможно вярното онагледяване на неслучването или движението по "*най-малкото случване*" като официална легитимно администрирана културност . Едно е сигурно - Кристиан Болтански не е само мой художник, това е нашият художник, който ни/ви подсказва по време на изпит, обречен на провал... и се оказваме на едно място, където сме били и преди .

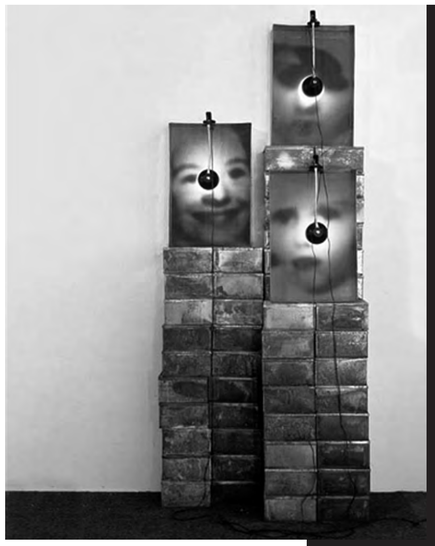

art-bg.blogspot.com

Та от този разговор, това, което е останало като фалшив спомен в съзнанието ми като разказана работа на Кристиан Болтански е, че той поръчал на асистентите си да издирят имената на всички участвали художници от основаването на Венецианското биенале до наши дни. Получил се огромен списък с нищо незначещи дори за експертите имена - само тук-там можеш да срещнеш име на някой останал във времето художник. Толкова за успеха,стойностите, паметта, славата и спомена - останалото е пари и власт - днес и сега.

Покрай 52-рото Венецианско биенале и участието на Родината в него, потърсих повече за тази, "разказаната" работа на Болтански - намерих нещо подобно - с което участва във Венецианското биенале през 1993та - участва с текст и снимки от венецианското биенале през 1938 -ма

"venice biennale 1938 - venice biennale 1993"
Кристиан Болтански - Венецианско биенале 1993 общ поглед

относно

Когато Марко Поло отплавал от Венеция, едва ли е предполагал, че пътешествието му един ден ще се тълкува като първи знак за колонизаторската роля на Европа и нейната култура. Той естествено не бил просто наивен и пъхен с любопитство пътешественик. Пътуването му било част от търсенето на нови търговски пътища с Изтока, а опита да разбере Другия и да го разкаже на своите се превърнал в разказ за невиждани чудеса. От Марко Поло насам нито едно пътешествие не е невинно, нито едно новооткрито място не остава същото, нито един разказ не е без последствия.

Местата, на които не сме били преди, са местата към които потегляме заредени с очакване. Тръгвайки към Венеция ни се иска да си помечтаем за неоткрити места, за пътешествия към нови утопични цели, за ново начало - такова, каквото съществува като усещане в съзнанието на Българското общество в момента. Не можем обаче да не си зададем въпроса: Останаха ли места за откриване, дестинации на които не сме били преди? Какво е нашето място, това от където тръгваме към откривателски походи?

Представяйки българското изкуство на 52-то Венецианско биенале се оказваме на ново място и в нова роля. И все пак това не е първото ни участие във Венеция - България е представена тук през 1910, 1928, 1942, 1948, 1964 и 1999г. В началото на 2007 страната се присъедини към Европейския съюз, което бележи важна точка в един 17 годишен период на промени. Националното ни представяне винаги е играло роля за утвърждаване на мястото на българското изкуство в международен контекст и за легитимирането му вътре, в самата държава. В началото на 21-ви век обаче това поставя множество нови въпроси: за това какво означава нашето присъствие тук днес, вече присъединени към центъра на една обща Европейска култура, за която досега бяхме по-скоро граница.

В пространството на вътрешния двор на Палацо Зорзи, със съвършените му пропорции и типична ренесансова архитектура, трима български художници - Правдолюб Иванов (1964), Иван Мудов (1975) и Стефан Николаев (1970), поставят въпроса - къде сме днес и се опитват да очертаят параметрите на мястото, на което не сме били досега.

Весела Ножарова
Десислава Димова

P.S.

духовните гимнастики - в тежест на съвременното българско изкуство - ***амнезия vs памет***

поздрави на ПравдолЮб Иванов от Георги Тушев с "***Духовни упражнения*" или "*Изграждане /трениране на духа*" 1996 XXL Gallery>>**

"venice biennale 1938 - venice biennale 1993"
Кристиан Болтански - Венецианско биенале 1993 текст

VENICE BIENNALE 1938 - VENICE BIENNALE 1993

The Biennale of 1938 was a success; many countries were represented, from Yugoslavia to Egypt, including France (with a selection of contemporary artists and in addition, a small-scale retrospective of August Renoir), Great Britain, Germany and Italy occupying the central pavilion with a large participation. There was also an exhibition dedicated to landscape painting where works by Old Masters were confronted with some of the most solid values of modern painting. The feasts which adorned the opening day were brilliant and the many high dignitaries of the Nazi and Fascist regimes attending the Biennale had good reason to be satisfied with the emergence of the new cultural order and the marked prominence of a neo-classic tendency in every pavilion.

Few people, however, can remember this Biennale and the names of the artists who took part in it and, today even a specialist could identify only a minority of these short-lived stars. This year is mainly remembered by our contemporaries as the one when the Sino-Japanese war was at its cruelest, when the Spanish Republic collapsed in a blood bath, the year of the Anschluss of Hitler's seizure of Czekoslovakia, of anti-semitic pogroms in Germany and the Stalinist trials.

But in that early summer of 1938, in Venice, none of that seemed to matter and most conversations revolved around one question: Who would get the Grand Prize?

C.B.

The accompanying text to the work "Venice Biennale 1938-1993", 1993.

"За мен това е просто едно успешно представяне на България"

Недко Солаков

Дискусия по повод българското участие във Венецианското биенале 2007

„Отдих-Туризъм Култура"
проект (с) 2007 Венцислав Занков

Място "Червената къща"

Време 25 Юни 2007 (понеделник), 11.00 ч.

Тема След Венеция - накъде? дискусия

Участници Борис Данаилов (Национална художествена галерия), Деяна Данаилова (дирекция Международна дейност, Министерство на културата), Мария Василева (Софийска градска художествена галерия), Андрей Даниел (Съюз на българските художници), Недко Солаков (Институт за съвременно изкуство), Петко Дурмана (Интерспейс), Весела Ножарова (куратор на българския павилион на Венецианското биенале)

Модератор: Десислава Гаврилова, директор, Център за култура и дебат "Червената къща"

Вход свободен

Д. Г. - Повод за тази дискусия, както може би всички знаете, е нашето участие на Венецианското биенале. За пръв път след повече от 40 години България тази година беше представена със свой национален павилион по време на биеналето. Идеята ни е да дадем от една страна оценка на това представяне, доколко то е важно за нашия художествен живот тук и доколко то е една добра стратегия за представяне на българско съвременно изкуство извън страна. От друга страна идеята ни е да говорим за това какво следва оттук нататък, защото ми се струва, че 40 години пауза между две български участия е твърде дълъг период и ако нашия отговор на първия въпрос, че смисъла на българското участие в биеналето е голям е че то успява да постигне нещо, то следва да се запитаме какво ще направим оттук нататък, за да продължи ... в следващите издания за биеналето.

Още един повод за тази дискусия е един дебат, бих го нарекла, протекъл неформално по артбокс, който беше инициран от Петко Дурмана по някакъв начин, който независимо от някои вторични прехвърчания на искри по мейла, все пак ми се струва, че Петко повдигна няколко важни въпроса и те са: доколко нашето участие на Вениционското биенале е действително резултат от последователна държавна политика или е една случайност; като, предполагам, той имаше пред вид това, че началото на това наше участие тръгва от един офис на ЮНЕСКО, който има свой офис във Венеция, една покана към България да използва пространствата на офиса на ЮНЕСКО, двора на тяхното представителство, за да направи България свой павилион там. Вторият въпрос, който Петко повдигна, защо това е национално участие, ... на Министерство на културата, а основен негов спонсор, основната част от парите идват от един частен колекционер. И отново той зададе въпрос е какво следва оттук нататък.

Тук сме поканили за участие представители на основните институции, които досега са се ангажирали и се предполага, че и за в бъдеще ще се ангажират с българското участие на Венецианското биенале, както и хора, участвали в тазгодишното издание. Ще започна от дясно наляво да ги представям: Георги Даналилов, директор на Националната художествена галерия; Андрей Даниел, СБХ (един важен играч, вероятно); Недко Солаков от Институт за съвременно изкуство (един човек, който от доста време настоява, че България трябва да участва на биеналето във Венеция); Мария Василева (СГХГ, човек, който пък тук се ангажира постояннос представяне на българско съвременно изкуство); Петко Дурмана (от Интерспейс, причината за основното нещо, за което сме тук); г-н Руси Русев (директор на дирекция на Музеи, дарения на изобразителни изкуства към Министерството на културата) и Весела Ножарова, куратор на българското участие на биеналето.

Ще задам три въпроса, на които се очаква всеки един от присъстващите тук да отговори в рамките на пет минути, акцентирайки по желание на един въпрос, но моята надежда е да отговаряте и на трите въпроса, като след това ще отворим възможност към Вас за въпроси и коментарии и ще продължим дискусията вече в по-хаотичен порядък, така да се каже. Та въпросите са: Какво общо има България с тазгодишното участие във Венецианското биенале? Как можем да оценим участието на български институции в тазгодишното представяне? Самата процедура, както всички знаем се случи в много скъсени срокове, в ненормално скъсени срокове, в рамките на шест месеца. Как можем да оценим ролята на всички ответни институции, държавни, в това участие? И, ако България е постигнала много, ще продължи ли тя да присъства? Последно: Как всеки един от Вас, присъстващите тука, би се ангажира от името на своята институция или лично, да спомогне за продължаване на българското присъствие във Венеция?

Ще ми се да започнем със институциите и да дам думата на Министерството на културата по този въпрос.

Руси Русев - Може би с господин Данаилов, защото той е основния организатор на участието тази година.

ДГ - Добре, това ще е единствената редакция на участници, която позволявам.

Данаилов - Чудя се, защо аз. Участието за мен е успешно. Цялата предистория на това участие, каквато и да е може да бъде сведена до един много елементарен въпрос: да участва ли България в биеналето, ако има такава възможност, или да не участва. За мене отговорът е, да, трябва да участва. И оттам насетне просто няма какво да се каже. Всичко останало е въпрос на оценка, при това, не моя, а така да се каже на средата, в която се разиграват тези събития. Виждате, че оценките са нееднозначни, намирам това за нормално, като същевременно не се притеснявам. Що се отнася до това, редно ли е институциите да подкрепят изява, каквато е участието ни във Венецианското биенале. Отговорът ми е: да, редно е. Разбира се, ако тези, които участват искат, но това определено, това също е императивно решен въпрос - след като има решение за участие, една от възможностите е национална институция, каквато е Художествената галерия, да подпомогне с каквото може. Струва ми се, че това беше реализирано. Пак е въпрос е на художествена оценка добре или зле е. Все пак на мен ми се струва, че подкрепата беше чувствителна.

Следващият въпрос: Ще продължи ли участието на страната, на националното представяне във Венеция. Отговорът е отде да знам. Просто нямам представа, защото това е свързано с вземането на важни управленски решения, които са свързани именно с този избор, да или не. Ако хипотетично допуснем, че отговорът е утвърдителен, тоест, че България следва и трябва да участва в изяви от подобен характер, тогава институциите, които все пак трябва да бъдат и държавни, защото това е национално представяне, трябва да се опитат да решат един тежък

>>на стр. 8